

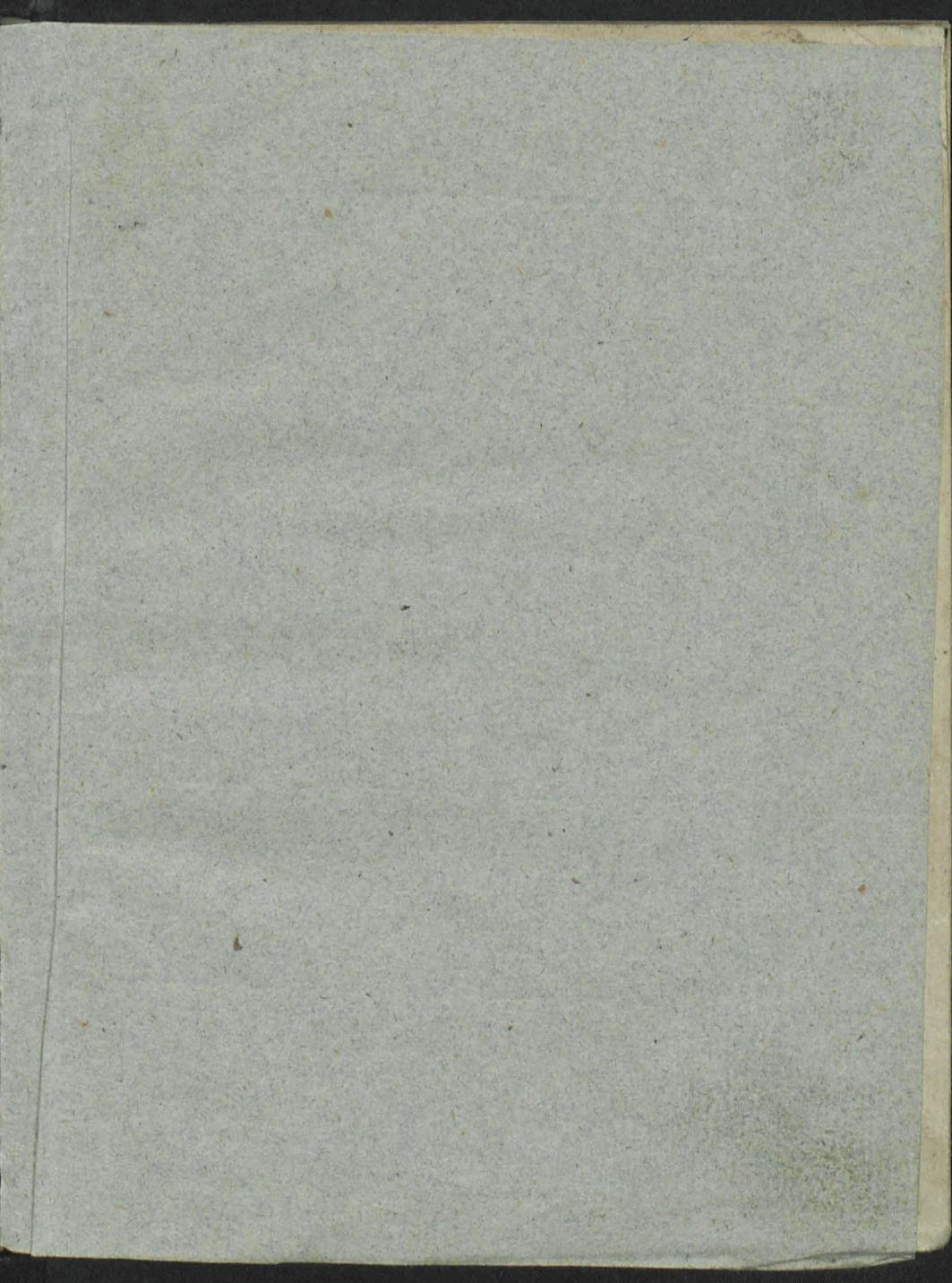
BIBLIOTEKA

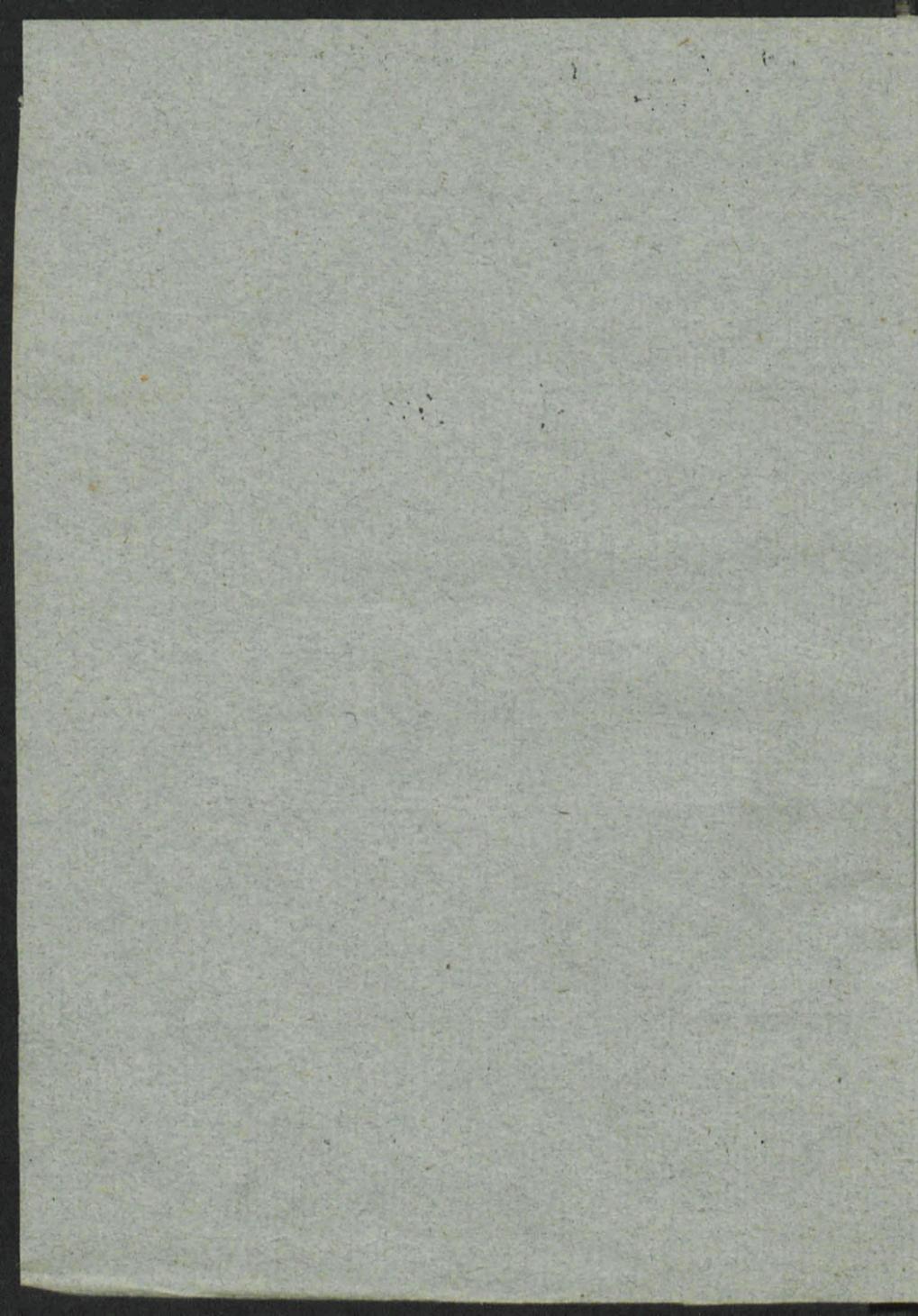
Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVII 1.453

8

SIMONIS SIMONIDÆ
PENTESILEA.

Diversorum Poematum

ZAMOSCI

In Officina Academiæ, excudit Christophorus Wolbramensis,
Anno D. 1618.

15515

Simon Simonides

THOMÆ ZAMOSCIO. PALA-
TINO PODOLIÆ. IVVENI IN-
COMPARABILI. DOMINO. PA-
TRONO. BENEFACTORI SVO.
LIBENS MERITO DEDICAT.

XVII - 1453 - II

PERSONÆ.

PENTESILEA.

AMAZONES.

CHORVS ex virginibus Trojanis.

TALTIBIVS.

PRIAMVS.

ANDROMACHA.

ASTIANAX.

NVTRIX.

AETHRA.

NVNTIVS.

AENEAS.

DEIDAMIA.

COETVS fœminarum.

THEANO.

TRES milites faucij.

NVNTIVS alter.

PENTESILEA.

TE magne Mauors, sanguinis fator mei,
Primū inuoco, ut me robore inuicto inues,
Dignamq; te parente natam comprobes.
Fallorne? num pauoris hæc vestigia
In me emicant, signumq; dant diri ominis?
Virtutis an sunt talia hæc præludia?
Ut vim suam ordiatur à metu ancipe.
Ne defetisce anime, nec augurio malo
Te frange. non est in manu tua situm,
Quid fata poscant. hoc sitū est, vt strenuū
Te præbeas, vel numinum usque ingratij.
Cadem ne vitas? quam per arma queritas?
Colo accubandum cum hac fuit sententia.
Bellī aleam, bellī frequenta moribus.
Aut perdere, aut perdi, duelli lex iubet.
Sed vos sodalitij mei pars unica,
Adeste amicæ, consulite, quid factō opus.
Magno in periclo, particeps periculi
Solus sapit. nil cæterorum desides
Solertia moror. quibus facti carens,
Diserta lingua, futilis voluit sonos.

AMA-

AMAZONES.

Nos imperata facere, nostrum ducimus.

Tuum est monere, quid velis facto exequi.

Pent. Communis alea, expetit communem opem.

Seruile non est munus, armorum labor.

Nec vinculo hoc quicquam esse sanctius potest.

Vita necisq; quo fides se mutua

Reuincit, & fortunam in omnem deuouet.

Nunc hoc videte quid sit expeditius.

Belli ad cruenti venimus commercium.

Res hostium hactenus cluit felicior,

Afflictior res Troica. hi, prout solent

Victi, pauoris anxys sunt compotes.

Filos superbos efferunt victoriae.

Spes ultima in nobis. vel horum imbelliam

Redintegrare, vel hostium ferociam

Reprimere. qua via id gerendū, hoc artis est.

Manumne conferamus omnes cū omnibus?

An sola solum quempiam lectissimum

Optabo, & uno rem paciscar sanguine?

Prior modus vicem meam securior

Fors fuerit, alter iste honori & nomini

flus-

Fluſtrior, votoq; S ingenio aptior.

Q uid ceneat is certiorem reddite.

*Ama: Hera, fortitudinis modum præscribere
Ei, qui in illa totus eſt, perarduum eſt.
Tamen vel impigerrimæ pollentiæ
Nunquam obfuiſſe cautionem, congruū eſt.
Proinde nec tu fræna ſic audacia
Permitte, ut omnem ſegreges prudentiam.
Fludq; comprimis vide, non hic tua
Regna eſſe, verūm ad eſſe nos hic hospitas.
Nec inchoare bella, quin iam persequi
Dudum inchoata. nec tenere principem
Locum, ſed auxiliij quaſi eſſe appendices.
Ut non neceſſe fit priores poſcere
Partes, vel anteire velle cæteros.
Tutissimum expectare, qua nos collocent
Statione, quidue muneris gestum velint.*

*Pent: Rebus ſecundis ire tutam ſemitam
Veriſſimum eſt. aduersa res exorbitat,
Nec tramitem fixum ſinit decurrere.
Q uod huius urbis fata poſtulant quoq;
Q uam pœne iam procella ſtrauit ultima.
Ut ni recentis auxilij lux proſtinus*

Afful-

Affulgeat, nunquā seipſam vindicet (gat.
Mctu ex supremo, nec animos ſponte eri-
Videsne ut omnes ora conuertunt ſua
In me unicam? ex nobisq; ſumant ſpiritus?
Ut qui moretur, aut ab illis pendeat,
Flloſq; ſeq; prodat, Et mulcet malo. (casio
Conandum Et audendum eſt, vel ipſa oce-
Non deferenda comparandæ gloriae,
Scythiciq; late proferendi nominis,
Græcanicam quod deprimat superbiam.
Stetiffe Martis filiam, contra Deā
Saturn marina, virginem contra virum,
Non indecorum, nec feretur folidum,
Vtinamq; ſolum ſola poſſim apifcier.

Ama: Q uocunq; te virtutis indeoles tuae
Producet, hac ſequemur. aſt confidera,
Erroris aliquid ne pariat inſtitia.
Quando nec arma, uſus neq; armorū, neq;
Belli gerendi ratio, qua hostis uititur,
Nobis ſat explorata ſit, ne forſitan
In retia incurramus imperitia,
Pœnasq; debitas temeritati demus.
Iſdcirco singularis ad certaminis

Du-

Dubiam fidem te protinus descendere
Non suaserim, antequam periculum hostium
Faciamus, atq; conseramus cum omnibus
Omnes manum. interim ducis te munia
Obire potius censem, quam militis.
Laudis paratur unde maior adorca,
Artisq; bellicæ facultas cernitur
Illustrior. complura quippe millia
Armare, quam sauire priuum, pluris est.
Pent: Quanquam aliud animus gestiebat aggredi,
Tamen impetrari non grauatim à me id si no,
Ne spernere obstinate amicos iudicer.
Quandoquidem E ipsa insomnijs diuinitas,
Videre quod sum visa nocte proxima,
Vestra disertim congruit sententia.
Videre nam sum visa me in faciem leæ
Mutari, E irruere in greges promiscuos,
Stragemq; late fundere, E serere fugam.
Tandem virorum congregati cum acris manu,
Qui se impetus contra meos ferro obuij
Ulro offerebant, E petebant vulnera.
Quidamq; eorum proruens fidentior,
Mucrone conuolabat in pectus meum.

Me

*Me muniebat dextera pater meus.
Nam coram adesse visus est Mauors mihi,
Et me admonere, & adiuuare aperta ope.
At somniorum inanias frustra arripit,
Qui corde non pollet, nec olim parta habet,
Labore gnauo euentuum peritiam.
Damno ancipes mortalium solertiae, (lam
Qui luce quod, quodq; vigiles voluunt pa-
Plerumq; transmittunt supinis visibus,
Nec persequuntur mentis acrimonias.
Caligo sed quod noctis, & fallax sopor,
Insomniorum protulit ludibriis,
Id curiosa queritant indagine,
Hoc vota temperant sua, & vita modum.
Me nulla vanitatis huius arguet
Dies, sat ardor instruct me pectoris,
Fraudiq; nulli fortitudo obnoxia.
Vos adiuuas dictoq; req; quando mi
Fortuna concessit mea, & vester fauor,
Non est metus rei gerenda perperam.
Ama: Consentiant, dissentiantne, hac que vocas
Insomniorum & noctium ludibia,
Cum sanioris consilij experta fide,*

Parum interest, hoc interest, ne dum nimis
Contendimus, feramur in præceps nimis.
Periculus iactus est belli alleæ,
Nec error admissus mederi se sinit.
Fuuare amicos, non praेire cæteris
Huc venimus, seruanda sunt iura hospitij,
Potiusq; spectandum quid ipsi nos velint,
Præstare, tum dum cœminere strenuas.
Dicto audientes pulchrius victoria
Sequuntur. importuna facta non probo.
Nam si cuenit labi, ad malum, noxa insuper
Accuditur, crimenq; adest discrimini.
Nec sim prior, nec hæream inter ultimos.
Sermonis at non est locus, ubi est facto opus.
Phalanx tua ut parata prænsa sit vide.
Ne quid moretur, signa si vellenda erunt,
Armisq; nostris instruamur nos simul.
Cedamus intro, post foras prodibimus,
Cultu rigentes ferreo, ut fortes decet.

C H O R V S.

O Pulentia, unicum
Mortalium solatium,

Curaq;

Curaq; perpetua,
Utcunq; vulgus anchoram
Te sacram atq; portum
Tutissimum vita autumat
Fortunaq; reponit
Paganam in te utramq;
Vento secundo seu placidus fluat
Æni lepor, seu ruinam
Difficiles faciant procellæ.

ANTISTROPHE. I.

Ego ec nec aurea
Gaza, nec affluentis
Omnigenis metior,
Nec copia rerum ubere.
Namq; rectius tu
Sinu in benigno te locas
Fidos inter amicos.

Quem armat hæc corona
Verè ille diues, verè opulens mibi.
Thesaurus ingens, amici.
Pauperies, caruisse amicis.

E P O D. I.

O Troia, o Priami domus,
 O structa diuina pergama dextera,
 Quamvis cruenta vos premat necessitas,
 Ensisq; latè sauiat hosticus,
 Non tamen interitu supremo,
 Vos damno, quando in tempore
 Talia præsidia, & sociorum
 Opem parastiis commodam.
 Qualis virago hæc, seu potius Dea,
 Flauo à Termodoonte,
 Vobis auxilium in re crepera attulit,
 Amsanctum honorans, pignus amicitie.
 Qui vultus? qui frontis honoros? quæ mista
 Seueritati fulgurat, (venustas
 Non sine magnanimo pudore,
 Subq; supercilie quieto,
 Lumina stellis amuta fulgent. (mnis
 At mihi quæ trepido spes iam defluxerat o-
 Pectore, nunc melior se sensibus experrectis
 Insinuat, certamq; audet spondere salutem.
 Olim ceu terras quando feruentior annus

Urit,

Urit, & arentes herbae cœlestia poscunt
Dona imbris, precibusq; deos gémituq; fati-
Agricola, si forte Iris lōgissima opaco (gant
Protulit os roseum cælo, nubesq; coëgit, (ri,
Indicū haud dubiū pluuiarū, imbrisq; futu-
fflicet assurgunt animis, latamq; capessunt
Spem corde, & certæ Cereris sibi munera
(ffpondent.

TALTIBIVS.

Ecquid soporis blanda dona, missa iam.
Regina fecit ? introire & alloqui,
Quædamq; præbere, ut sit haud incômodum.

Cho: Pridem vel aurora ante candidam facem,
Stratum reliquit, vix satis somni capax.
Namq; hic foris sermocinata est cum sua
Cohorte, pugnæ se futura comparans.
Quin prodit ellum, fulgor ut vibrans iubar.

Tal: Regina, sic tibi hæc dies pulcherrima,
Nobisq;, Troiaq; uniuersæ affulgeat,
Ut luculento exorta nunc est lumine.
Hoc adprecatur rex tibi, hoc omnis simul
Populus, patresq; & quicquid hic est gentiū.
Sospesne

Pent. Sospesne rex quietis haesit munia?
Talt. Quin iam tui videndi habere copiam
Per optat, atq; causa ea me, nunc tibi
Præmisit, aduenti eius ad te nuntium.
Pent. Quin iuniores nos adire eum decet.
Æuum senile nempe honorē hunc postulat,
Et iam, nisi importuna sum futura, me
Ad limen eius confero. tu sis vide,
Ne permoleste ad simus, inq; gratiis.
Tal: Paulisper hic subsiste, donec quippiam
Profamur, E mandata pauca exponimus.
Quantum sibi gracetur E quantum tibi
Debere sese intelligat, quod illius
Amica rebus veneris durissimis,
Meteri ab animo potius, E sancta fide,
Non ex lepore dictionis splendido
Verbisq; factis affabre, ut velis, rogat.
Hoc E secundis, E tuis contrariis
Rebus probaturum palam se se autumat.
Ut promptus atq; gratus opera mutua
Sit perpetim, stringitq; se hoc nexu tibi.
Nunc hospitalis parua iuris pignora,
Lubente sumas ut manu, poscit volens.

Monu-

Monumenta maiorū suūm. hos olim senes
Laomedon arcus Hercule à magno tulit,
Quum construendis urbis huius mānibus,
Se præbuit perquām benignus; fū fauens,
Ucunq; post hostilibus factis ferox.
Ipse sagittæ cum pharetra munus est
Apollinis. clypeus opus Vulcanum.
Hic baleus, Vulcanius labor quoq;
Hunc insuper Neptuniæ propaginis
Addit sonipedem, prosequens hoc omne,
Ut hostium viætrix ubiq; illo cluas,
Semperq; te mæctes superba adorrea.

Pent: Non est quod abnegem, pudore me affici,
Mynem quod erga me prior se se offerat
Rex optimus, quām opera meæ periculum,
Aut commodum ullum potuit experirier.
Verum ille liberalitate gaudet
Sua. mihi duplex onus video inditum.
Et pro mea virtute iaciendæ aleæ,
Et gratiæ eius munerandæ aquam vicem.
Utinam eius hisce sine donis inclytis,
Seu gratiis illustribus sic perfruar, (cam
Ut summa ad illum, summa ad hanc republi-

E

Et quemlibet vestrum redundet faustitas.
Sed conuenire, & alloqui ipsum peruelim,
Occasionibus mora nequid vacet,
Rei gerenda neue tempus effluat.

Cho: Venire Priamum, iamq; praesto esse hic puta,
Nam turba prævia incipit præcedere,
Satellitumq; promicat grex hastifer.

PRIAMVS.

O virgo cani isti mei, & florens tua
Ætas, videtur hoc mihi permittere,
Ut filia te appellem amico nomine.
Utcunq; dignam te geras honoribus
Primariis, nobisq; nunc venias prope
Numen salutare atq; præsentancum
Quantoq; tu paratior nobis ades.
Tanto tibi maiore nos accedere
Curaq; studioq; , & salubris consilij
Fide expedita, prorsus est aquissimum.

Pent: Non verba cedere, aut inanes nominum
Factantias buc aucupari venimus.
Sed strenuam nauare opem rebus tuis.
Seu filia tu me loco, Rex optime,

Sen

Seu inter afferas amicorum gregem,
Utrumq; nobis fuerit, haud asperrimum.
Præstanda, non e blandienda est gratia,
Quisquis se amicum nuncupat plana fide.
Quin hoc agamus potius, ecquid factō opus,
Qualine profligandus hostis sit via
Queramus, actutumq; certi quippiam
Statuamus, negotio addamus manum.

Pri: Negare non licet, quibus nunc in malis
Versemur, anceps arbitrandi ut se offerat
Ratio, nec explicare se sinat satis.
Audaciæ ne, an cautionis sit locus.
Celare nec mihi liquet luctum meum, (mor.
Quo nunc perempto ex Hectore orbus oppri-
Qui murus huius urbis, Sacra anchora,
Et terror hostium vigebat unicus,
Ips occidens tantos reliquit hic metus,
Ut nemo non perisse iam se se autumet,
Troiamq; speret funditus procumbere.
Hincq; ambigendi occasio strepit frequens,
Tentanda ne, an sinenda sit belli alea.
Recentibus modo hostium ferociis,
Nostræq; fortunæ reciproco statu,

C

Nam

Nam corda prosternas, nec erigas statim.
Viresq; lassas, tutius tradas fuga,
Quām præliorum credulas discrimini.

Pen. O rex procax sit, Sui astimans nimis,
Qui nesciat quid sit pauor, quantumue sit
Fidendum anhelo pectori victos apud.
Verūm hanc vicē vel maxime summa eminet
Virtus ducum, cadavera S promiscuas
Int̄ neces, stragemq; S exordes fugas,
Victoram, S trophæa pulchra querere.
Persape lapsi, perculere interritos,
Victoribusq; erepta de manu palam est
Victoria. amittenda præclaræ rei
Nunquā est potestas, nec iacendū ic̄tis semel.
Plerumq; res secundior, lentissimam
Supinitatem, S oscitantiam inuehit.
Nimisq; securos, propinat cladibus.
Redintegranda semper est mens strenua
Nullaq; de spe animosior rapienda spes.
Hac unica est salus, salute in perditæ.
Quid quod minutis casibus, vel maxima
Momenta bellorū, frequenter verti amant?

Quid quod inopina audacia, aliás acerrimos

fn-

*Infregit, hancq; iecit aleam aptius.
Negare non licet, manu E vita unius
Fortis viri, vel stare vel cadere alios.
Hoc pace videas, inq; tranquillo foro,
Hoc signa, remq; duram apud duellicam.
Nemoq; laude hanc depserit magno Hectori,
Quin ille murus fuerit, E vita omnium.
Postquam sed illum infestior Mars abstulit,
Iniuriam fieri illius fortissimis
Non credo manibus, si in eius se locum
Sistat quis alter, E mora nulla impigram
Continuet operam splendido vestigio.
Tollendus est dolor recenti vulnera.
Metusq; in herba comprimentus protinus.
Ne se efferat, longasq; radices alat.
Vix eximendus intonato pectori.
Quod mi videtur esse consultissimum,
Vel ciuium, vel hostium causa, illicet
Audere, E urgens aggredi periculum.
Pri: O virgo, pro me quando militat tua
Virtus, modum conatibus tuis dare
Non est meum. rogare te saltēm est meum.
Nostram salutem dum tegis, ne negligas*

Tuam, nec occupes prius pericula,
Quam tota belli ratio tibi perspecta sit.
Ne quod per inscientiam incurras malum,
Mihiq; mæores, Cerumnam ageas.
Mei quidem omnes tibi aderūt, quocunq; te
Vocabit excellens tui voti vigor.
Consulta sed praire factis conuenit,
Viresq; nostras cognitas velim tibi.
Ut scire possis, quid queant præstare, quid
Nequeant, quantumq; liceat illis fidere.
Hoc amplius, præstolor auxilia noua,
Quæ nunciantur indies mihi adfore.
Rex ipse nempe Memnon, aurora satus,
Ætiopum abusq; finibus longissimis,
Adducit omnes huc suos exercitus.
Fidesq; certa est, non procul iam tendere,
Castris secundis veniet, aut tertii.
Filo recepto, viribus iunctis simul,
Paratores fors fuerimus, mage
Hostem aggredi poterimus, intrepida manu.
Idcirco vos obnixius rogauerim,
Seruare vires integras in illius
Paulisper aduentum, ut molestum non siet.

Auda-

Audacia robustiores plus valent.
Junctaq; dextra se tuentur arctius.
Pent: Non una facies bella confidere solet.

Hæc mole, constructisq; aciebus se explicant.
Fraude alia gaudent, & tumultibus geri.
Nonnulla furto, vel dolo, aut ficta fuga.
Fatemur esse quale nostrum patrium.
Proinde, non possum tuæ sententiæ
Non congruere; ne robur omne exerciti,
Discrimen in Mauortis hodie prodeat,
Quin arma præstolanda socia censeo.
Non hoc tamen vetare protinus potest,
Quin audeamus quippiam nos artibus
Nostris, tumultu sive, sive istud fuga
Confiat, hostemq; haud sinamus vel diem
Istud quiescere, affatim negaudeat,
Neu se superbum tollat hoc rerum exitu.
Quin sentiat, superesse vel victis manum.
Sic & tuis paulisper abscedet timor,
Fiduciaq; ad damna belli catena
Toleranda, meliores in animos influent.
Pro me timorem ne geras prorsus precor.
Non primulum ista nempe ludicra ludimus.

Portam

Portam patere potius actutum iube.
Dumq; absumus, dum redimus ad te sospites,
Mensa hospitalis presto sit, ne nos fames
Labore functas, plus satis pertorqueat,
Latas & ipse latus exceptas velis.

Sic spondet augurij optimi mens conscientia.

Pri. Postquam videntur hæc tibi, voto tuo
Utare. ego interim Deos precabor, ut
Te sospitem latamq; restituant mihi.
Tamen ex meis plerosq; cape, dicto ut tibi
Sint audientes, & periculi adiunæ.
Tali bic ad Aeneam otius viam dora. (terū
Manda ut maniplū velitum, unū atq; al-
Expediat, & parere iubeat huic duci.
Reliquos in armis teneat, alam collocet,
Firmam ante portæ limen, ut potissimum
Incerta pugnæ sunt, capessant si fugam,
Recipere se in tutum queant superstites.

STRO.

Cho. Mauortis rapidis fluctibus, & fero
Armorum quisquis se dedit arbitrio,
Et belli semel aream

Audaci

Audaci pede pressit.
Ut cunq; velum torqueat.
Fortuna inconstantibus auris,
Hoc iter inuicto impete radat,
Neu cadat oppressus, sanguineq; in medio
Sumat acriora corda.

ANTIST.

Nil non restituit curaq; peruicax,
Virtusq; immoto stans pede, perq; rui-
nas ipsas stabilit gradum.
Victrix immodico ausu.
Rebusq; se arctis asserit.
Nec spes se insinuat, nisi ubi anceps
Euentus cepta ardua gaudet
Miscere, atq; vocare in dubium, alacri-
Fla gestit ire vultu.

EPOD.

Et trahit ad meliora
Blanda simul, simul atrox
Hortatrix, nec in ipso
Morte relinquit.

At

At quā rite suas locauit arces,
Et solido ex adamante,
Fixit pectoris aulam.
Regnatrix ratio, casibus asperis
Non tantum se credere querit,
Fiduciamq; concipit latam sui,
Omnia quin oculo despicit altiuolo.

ANAPoESTI.

Solum obseruans mentis honorem,
Flæso liberrima sensu,
Non vi non obnoxia fraudi,
Non pellace cupidine fracta,
Latè partem prouida in omnem,
In re crepera curæ vacua,
In gens animis, impigra facto,
Humana in discrimina pugnax,
Dijs minor, ipso de Ioue pendens.
O qui cælo fulmina torques,
Et bellorum flectis habenas
Sanci tandem fædera amica.
Et da finem, metamq; malis.

ANDRO.

ANDROMACHA.

Cupido vita, tuq; sol pulcherrime,
Qui lumen hoc nobis fruendum commodas,
Quām blanda amoris illecebra sensibus
Flaberis nostris, Eāuidos detines?
Ut mole quamlibet malorum asperrima
Premamur, Eāferendo vix simus pares.
Tamen tueri peruicaces quārimus,
Hoc corporis quasi carcere in teterrimo
Animam misellam, ingratiusq; viuimus.
Vel mī quis usus lucis hoc dono frui? (mī
Quae nulla sum, quae sū umbra, Eā umbra so-
Interq; viuos functa pāne obambulo.
Nam cassa coniunx, morte deiecto viro,
Non illa viua sed perinde est mortua.
Tamen reluctor funeri concedere
Pacemq; apisci, morte finitis malis.
Dulcissime Hector, nam tibi fortissimi
Nomen vel omnes affatim dant ceteri.
Tu mel meum, meus fuisti tu lepor.
Quādo cruentum auro redemptum supplice,
Te genitor infelix reportabat domum,
Atq; in sepulchri collocabat limine,

*Cur non cruenta victima ad rogum tuum
Unā occidi, huncq; sp̄iritum pessum dedi?
Vel mortuales inter, aeternum tibi
Coniuncta, tecum uno beata funere.
Testor fidele pectus, & dextram tuam,
Mihi benigne cognitam, hosti fortiter.
Optasse, nec vitasse me hanc fati vicem.
Quin usq; suspirare pulucrem ad tuum.
Sed me pusilla, vagiens nati tui
Detinuit atas, editi satu tuo.
Orbus parentū, ne missellus debita
Alimonia careret ope, sanguis tuus,
Olimq; seruaretur ad necis tuae
Justam vltionem, vel manu eductus meas.
Vt cunq; matrum cura mollior cluit.
Neq; educare est nata fortes sp̄iritus.
Desertus omni parte ne tamen foret,
Operamq; saltem nostram haberet anxiam,
Habere quando non licuit aptam tuam
Manum magistram, subq; te florescere.*

ASTIANAX.

Vai. Vai. Vai. Vai. Vai.

NV-

NVTRIX.

Puppe meus, puppulse meus, mi
Blandule puppe

Mi Astianactule, mi mellite,

Mi dulcissime, mi pulchellule,

La, la, la, la, la, la,

Unde tibi flendi ista libido?

Num te facies terruit aliqua?

La, la, la, la, la, la,

Asti: Vai, Vai, Vai, Vai,

Nut: En tibi mammam,

En solatia,

En mella tua,

Siste lachrimulam,

Preme vagitulum,

Asti: Vai, Vai, Vai, Vai,

Nyt: Num te lumineo lano, laevis

Oculus ferijt? qualia multa,

Pusos misto in populo infestant.

Siste lacrymulam,

Preme vagitulum.

La, la, la, la, la, la,

Mi Astianactule, mi millite,

Non te pusus latior alter,

Non lachrymarum parcior alter.

Vnde hæc flendi tanta libido?

Etiam hoc uber delitias tuas

Auersaris? La, la, la, la, la,

Asti. Vai Vai Vai Vai

And. Huc buc illum mihi, promptius fletū premet.

Ades, meus, meus tu, ades, da mihi osculū,

Da mī vlnulas, appinge te ad me pressius.

Fili, mea ærumnæ unicum solatium,

Obquem misera viuo, nec alias viuerem.

Dicamne te sentire, in hac ætatula?

Quæ damna nos circumtonent, quibus malis

Premamur, orbitatis extremo in gradu?

Quali viro ego, quali parente tu heu miser,

In limine ipso infantia deiectus es.

in las. Ideone fletū tollere amas? iam quasi

frām Deorum, Qdamna nostra intelligens.

Omitte nunc sensum mali, carere quo

Potes, vel aui propter ignorantias.

Molestiarum olim satis superq; erit

Exhauriendum, quando te anni proferent

Cædis paternæ vindicem, cladem hostium,

Columnen, iubarq; nunc ruentis patriæ.

An

An ista spes est laetitia? ut lactis modo
Tu particeps, cœu prima flores herbula
Maturitatis fruge debita procul.
Functa veluti cuncta sunt mortalium,
Nec in futurum sponsionis est fides
Condita, fatis hac & hac labentibus,
Ancipite præsertim duelli in area.
Quam magna vortens, saus exerceat Deus.
modo his, modo illis, annuens victorias.
Qui nunc nefanda strage nos pessum ruit,
Voluitq; clavis ad supreme terminos.
Nam n̄ i sinistra mens disertim me monet,
Non est labor, quin Troia funditus cadat,
Nosq; ensis hosticus hauriat promiscue.
O fili, ego haud me verterim meam vicem.
Quin mortis expetam potiri munera.
Libensq; linquam lucis hoc blandum iubar.
Seu sponte, siue sit cadendum vi improba.
Tibi misello, eheu, tibi metuo nimis.
Ne te procella belli, adhuc vita inscius
Honore vita priuet, & sternat nece.
Verum ferenda sors vel ipsi infantulo est
Suprema Diuūm, quam iubet necessitas.

Regina,

Nut. *Regina, cui fatale vulnus accidit,*
Mentemq; stravit insueta calamitas,
Non miror esse corde prorsus sancio,
Nullasq; spes deinde posse admittere
Secundiores, quin miser sit perpetim.
Maror metum parit, metus nec consilij
Compos, nec ullius bona artifex rei est.
Mirum neq; est, tantis malis te obnoxiam,
Animo iacere, nec dare arumnæ modum.
Nam coniugis tanti carens, quid postmodo
Speres, vel optes, non reperias protinus.
Damnare priuatis sed infortuniis
Totam salutem publicam non congruum est.
Fortes viros pro patria cadere, nouum
Non est, nec aliter iste ludus luditur.
Gnauissimum quemq; decimari præliis
Vulgo ferunt. uxorculas imbellium
Plorare non solere, vulgo itidem ferunt.
Aio esse iacturam vel usq; maximam
Decedit urbi quando vir primarius.
Rariissimum si quidem boni est istud genus.
Sed unius non est opus respublica.
Quæ continetur omnium virtutibus:

Vt cunq;

Vt cunq; saecla defluunt mortalium,
Perrennat immortalis ipsa iugiter.
Viroq; vir succrescit, & generi genus.
Et Troia stabit, & hostium victrix cluet.
Vix esse desperatione pestis tetricor
Poteſt, manum quæ proicit præceps nimis.
Durare nec constante sustinet gradus.
Non Hectoris fintista dicta opprobrio,
Qui solus antistabat omnibus palam.
Herois, haut mortalis os dium gerens,
Totamq; molem sustinens duellcam.
Habere fortes insuper Troiam viros,
Qui nos tuentur, & tuebuntur satis.
Vel ista, sanguis ut ferunt Mauortius,
Quæ copiis aduenit auxiliaribus
Subnixa, non permittit omnem funditus
Spem deserit, nec ultimo sterni metu.
Tantis videtur eminens audacijs.
Pelidem ut ipsum prouocare sit potis.
Seruiliis, ista qua loquor, non fortean
Sunt iudicj, qualem me ego esse sentio,
Verum hac habet felicitas heroicas
Domos, liceat ut sapere in illis cuilibet.

Ne

Nec humile quicquam musitare vel seruuli.
And. Solatijs, aut suasionibus, etiam
Ratione nimis non rata, aurem pandere
Quisquis negat, præsertim in aduerso statu
Fortunæ, cum hominè ego esse planè haud di-
Tam pertinax lubido blāditur spci. (xerim.
Quæ morte in ipsa dicitur non linquere.
Neq; sermo mì tuus odio, vel tædio est.
Mibiq; partes hoc loco mendacij
Assumpserim potius, tibi concesserim
Vel veritatis vel boni vaticinijs.
Euentus hoc tantum annuat benignior.
Accatera in dictis tuis non improbo,
Assentiorq; saxe fieri humanitus,
Estamq; lampada ab his, ad alios currere,
Troiamq; non prorsus carere fortibus
Viris, vel ex opto, vel agnosco libens.
Quanquam Hectoris mei careat acri manus.
Verùm istius viraginis, quam prædicas,
Quæ se cohorte cum puellarum huc tulit,
Subsidia tanti non facio, ut illis putem
Troiamue seruari, aut Achæos repprimi
Posse. utlibet iactantijs superbiat,

Reiq;

Reiq; bellicæ scientem, se efferat.

*Quin contigit mihi illius vanam vicem
Vel condolere, vel prope miserescere.*

*Ad mensam heridum regiam vino calens
Modo hosticis ignes minatur nauibus,
Exerciti modo totius stragem & fugam,
Ipsumq; domitum hasta, cruentum Achillea
Loris trahendum tota circum Pergama.*

*Tunc mī Hector ante oculos me⁹, sed lachrimæ
Jam me obruunt, ille Hector, ille patriæ
Murusq; columenq;, ille fulmen hostium,
Quantus vigebat corde, quantus viribus,
Tamen momordit terram Achillea manu.*

*Fabarq; mecum. quos misella spiritus
Gestas? quibus turgescis animis inscia?
Tun' contra Achilleē stare? tun' vultū illius,
Orbesq; sustinere lumen igneos,
Rugamq; frontis inquinatam cædibus,
Hastæue declinare sis potis impetum?
Jam te, misella, iam tuor, mollem velut
Celsis columbam præditam volatibus,
Quan mox aperto consequutus æthere,
Accepto acer, tollit insultu fero,*

Rostroq; frangit, vnguisq; cuiuscerat.
Tantum misella te video, quantum modò
Video. ubi portæ limen extrà cesseris,
Non iam tui videndi erit post copia.
Sed fæminarum gens sumus, more hoc moro.
Speramus antistare virtutem virum.
Nostrasq; longè tollimus solertia.
Domestica hoc in re, hoc reprendas ceteris
Negotiis, neq; sat foris quiescimus.
Plane inquietum fæmina sumus malum.

Iust: Subsistè paulum, Æthram video recta gradū
Huc ferre; nō frustrè est; citum mouet pedē.

ÆTHRA.

Regina ab Helena ad te venio. si sit tibi
Cordi, venusto perfrui spectaculo.
Quâ præliaentes fæmina exercet viros;
Lateq; mistis stragibus pugnam ciet,
Ne differas adesse turrim ad Dardanam.
Ibi aula tota, regiaeq; omnes nurus.
Cum Rege Priamo, desuper visu aucupant
Fortissimæ virginis miraculum.
And. Veronæ portis ista muliebris phalanx

Pedem

Pedem extulit? belliq; se influctus dedit?
Æth: Ut gloriari liceat illarum impigro
Facinore, vel nostri usq; sexus gratia.

And. Solane? an armis Troicis auctæ simul,
Fuere martis æquor in duellum?

Æth: Orabat ipsa, nempe sola cum suis
Ut laudis hoc referre posset præmium.
Sed Rex negauit. scilicet discrimini
Expertæ nondum cuius esset orbitam,
Primo pedatu protinus, ne se suo
Periculo præceps nimis permitteret.
Idcirco nostri exerciti pars maxima
Vnæ iuit, iuere & duces primarij.
Verùm ipsa præ cunctis, quâ equo lectissimo,
Insignibus quâ armis, palam longè eminet,
Non virginis, sed fulguris faciem gerens,
Quod Iuppiter de nube spargit ignea
Venti furentis nuntium, aut pluuij aetheris.
At tu vel oculis debeas multum tuis.
Eimodi si te expleas spectaculo.

And: Non est modò operæ, funerum sat vidimus,
Quandò Hector heu meus, vigebat viribus.
Nunc fletuum potius mihi tempus datum

Diuumq; ad aras supplicem procumbere.
Condieta quin hæc est dies per pluribus
Nobis. Mineruæ numen ut voti reæ
Mactemus excellente pepli munere
Famiamq; lecta pompa virginum venit,
Donum gerentum, sonantum cantibus.
Quarum choro me par quoq; est adiungere.
Helena salutem ex me, atq; amicam gratiā.

CÆTUS fœminarum Peplum ferentium.

Hanc tibi virgineis manibus, Tritonia virgo,
Contextam pallam, splendida dona tua,
Præferimus, pedibusq; tuis veneranda sacramus.
Supplice cum voto, supplice cum titulo,
Clara Gigantæ referentem signa triumphi.
Cùm tua dextra altū strauerat Enceladū.
Sideribus mediis iam iam caput insertantem.
Et pugno cæli percutientem aditā.
Te nos armorum dominam, te bellipotentem
Dicimus, inq; tua fidimus usq; manu.
Sis felix, urbiq; tuæ succurre ruenti,
Et nos rite tuo contege præsidio.
Flī vel propter quondam florentis honorem.
Cui tu diuini munera Palladij

Sedibus

Sedibus aethereis misisti, Et condere gentem
Nomine mandasti de proprio Iliacam.
Hicq; tibi pon'i voluisti amplissima tempa,
Ut tuus hic sedem semper haberet bonos.
Suffice nunc animosq; tuos, dextrāq; potētem.
Sisq; fauens virgo virgineis opibus.
Atq; hāc, quæ duri ruit in certamina Martis,
Cumq; viris audet conseruisse manum,
Assere. fac illam victoria lata reportet,
Hostili multo sanguine conspicuam,
Hectore& ultricem cladis. da fœnus Achilles
Ex eius loris pendeat, atq; rotis.
At nos pulchra salus, Et pacis mitior aura
Muniat, Et tristi seruet ab exitio.
Sic tibi perpetuis surgat noua gloria saclis.
Sic tuus in nostra laude perennet honos.

N V N T I V S.

Priamum, vel Aneam, vel ipsum Antenorē
Obi sim reperturus doceri peruelim.
Negotij adeò urgentis est necessitas.
Cho: Quid est, quod apportas noui, fare otius.
Nun: Moramini, vos scire primas non opus.
Verbo

Cho: Verbo tamen, quo sit loco res expedi.
Nun: Bono loco, nostra in manu est victoria.
Cho: O sancta Pallas, adiuua nos supplices.
Nun. Fac missa verba, hoc quod rogo mone si po-
Cho. Hac nuper Aeneam meantem vidimus. (tes.
Nun. Inermem an armatum & paratum prælio?
Cho. Pro more nempe obire stationes puto.
Nun. Hac flexit? anne illac? ut accelerem asequi.
Cho. Ellū haut procul abest, atq; vertit huc gradū.

AENEAS.

Quis est requirens hic meam præsentiam?
Num in acie aliquid anceps rep̄tinū accidit?
Multā euenire qualia hoc ludo assolent.
F̄s tu es? loquere; venisne pugnæ ex turbine?
Nun: Ipsiſimis densissimisq; ex cædibus.
Æn. Fugæ potitus, & nec te subtrahens?
Nun. Hac probra desertoribus sint congrua.
Æn. Quæ causa te ergo, huc ut venires perpulit?
Nun. Feliciter gestæ rei essem ut nuntius.
Æn. Ut tēpus est, vix prælium occuptum autumo.
Nun. Quin tota profligata iam res est propé.
Æn. Multa inchoantur faustiter, fini occidunt.

Pro-

- Nun. Promiscuam fugam hostium iam vidimus.
Æn. Quid si hostis ad casses doli simulat fugam?
Nun. Multo coactus sanguine, cinctus loco est.
Æn. Stetit ne stricula acie atq; in ordinibus fuit?
Nun. Nil tale metuentes, tumultu oppressimus.
Æn. Subitariam, haut statariam pugnam refers.
Nun. Ex impetu fortuna nostra omnis stetit.
Æn. Quod impetu surgit, nouo impetu ruit.
Nun. Durum est redintegrare versum poplitem.
Æn. Forte in vagum vulgus datus fuit impetus?
Nun. Infesta conferre arma vulgus non solet.
Æn. Exercitum fæx multa comitari assolet.
Nun. Fugam calonum forte tu istam cogitas?
Æn. Subita procella non rapit fortés viros.
Nun. Multi crux res fuit.
Æn. Cæcus furor belli est. videt quæ non videt.
Nun. Rem si audies, usum manu & oculo asseres.
Æn. Nostine Grais quempiam ex primoribus?
Nun. Et nomina, & vultus, representem omnium.
Æn. Tumultu in isto cognitus quisquam tibi est?
Nun. Ferrum vibrabat Merion iuxta hoc latus.
Æn. Potes secundum nominare aut tertium?
Nun. Tytiden & Idomenea vidi propalam.

Istinc

Æn. Istine cum alijs terga verterunt simul?
Nun. Promiscuos videre non memini in fuga.
Æn. Visusne Achilles indidem aut Ajax tibi?
Nun. Hac non fuere, quā fui; nescio alibi.
Æn. Non contigissent talia his præsentibus.
Nun. Quid si Deorum quispiam nos subleuat?
Æn. Opis Deorum nostra dumtaxat salust.
Nun. Verū admouenda est cū Dijs manus quoq;
Æn. Hoc agimus, utinā non profundamus operā.
Nun. Sed tam celer qua decucurri huc gratia,
Et me tuis offere quæsiui auribus,
Si te volente proloqui liceat, loquar.
Veniam ante deprecatus impudentiæ,
Quod imperatorem monere miles hant
Dubitem, tuq; obganniam sapientiæ.
Æn. Præfationes amputa, fare numero.
Nun. Qui rebus auxilia ministrant perditis,
Fessisq; succurrunt recentata manu
Passim omnium mortalium fit moribus.
At prosperas res, sponte securus tui,
Fortuna in ipso cursu & in portus vado,
Dum disfluunt, & cautiones negligunt,
Plerumq; videoas intimo elapsas sinu.

Nam

Nam, lataq; impotens sui felicitas
Facile remittit cordis acrimoniam.
Spatiumq; dat rursus relabendi ad malum.
Victoriæq; ipse, cruento plurimo
Partæ, modò intermissione paucula
Aut horulæ breuissimo respiratione,
Mox in ruinam sunt volutæ præpetem.
Ut non minus sint fulciendi orsus boni.
Quam quando tristis obruit necessitas.
Quocircà, hanc vicē, utut hæc fuga hostiū
Euenit, spesse extulit victoriæ,
Vestigio premendam, urgendam ilicet,
Nouisq; subsidijs fouendam censem,
Nullamq; dandam copiam ullius moræ.
Adeoq; tu ipse cum tuis legionibus
Illuc ut euoles diserte optauerim.

Aen. Reclam mones. persæpè damnū hoc prabitū est
Victorijs, partæ modò, ut partæ haut forent.
Dum persecundi atrox labor remittitur.
Neq; hoc loci planè alia mea sententia
Fuerit, si ita est ut prædicas, fugam hostium
Factam, usq; usq; ut opprimātur viribus
Nouis, nec habeant copiam interspirij.

Sed non meum est statuere de hoc negotio.
Regem te adire opus est, eiq; exponere,
Quicquid statuet, ad iussa nos praesto sumus.

STRO.

Cho: Facunda rumorum creatrix,
Pollen^s præpete penna,
Fr^s signis linguis centum,
Publica fama,
Verumne nuntium per ora totius
Troia excitasti?
Fusas, fugatas, ultima,
Strage, hostium cateruas?
Pausamq; bello funditus inditam.
Quod nos decennali fatigabat metu.
An mens anxia credulam,
Plus satis se præbet ad id, quod optati
Sermonibusq; gaudium vanis fonet.

ANTIST.

Imago mⁱ mentem retentat.
Si quis lumine l^s sus,
Ohscuretur palpebra.

Sole

Sole carente,
Longumq; tedium in tenebris horridis,
Omnis salutis
Euanida spe deuoret.
Si forte vel Deorum
Benignitate, aut opera manus
Medentis, aspectet iubar faustum poli,
Quanquam non solida face,
Et mali parte haut minima relicta,
Latum tamen se se gerit vel hoc bono.

EPOD.

Rumoris huius, particulas itidem
Aliquas, utinam liceat legere,
Fruar vel ipso dimidio libens.
Cano tenaci efferre protinus pedem
Fortuna nulla, nulla fata permittunt.
Primis principijs premenda damna.
Postquam furorem in curriculum acrius
Miseris, nullas sonipes habenas,
Non currus aurigam audit.

COETVS fœminarum cum peplo redeuntium.

DEIDAMIA.

Paulum moremur, nec relinquamus chorūm.
Est quod monere, quod dare in mediū velim.
Consistite, & parumper inhibete hīc gradum.
Auresq; mī præbete, dum quādam eloquor.
Qui se Deorum ad præsidia conferre amant,
Totasq; spes pietatis in sinu locant,
Eos sapere, partesq; persequi optimas
Existimo. nam cum Dcorum maxima
Pollentia, & potentia, & præstantia
Sit, opumq; thesauros manu omnes in sua
Teneantq;, possideantq;, propitios sibi
Qui illos habent, habere ab illis omnia
Credo, neq; ullum maius autumo bonum.
Odisse tamen ipsos Deos ignauiam,
Et quos amant, beare per solertias,
Grauiſq; desudare velle laboribus,
Constans opinio est. in hoc quin vertitur
Virtutis omnis ratio, qua nemo sine
Beatus aut felix satis censendus est.
Fdcircò nostræ præ viris iniquior
Sors estimatur, que veluti ad ignauiam
Damnatæ, & inclusæ pudendum in carcere,

Ser-

Seruare limen, & domi senescere
Necesse habemus. dum viri & Republicas
Latè gubernent, & gerant bella inclyta,
Et glorias querant, opesq; splendidas.
Quasi vero nobis, ut manus planas quoq;
Vel brachium, vel oculos, vel humerum
Vel cordis acrimoniam & solertias,
Vel quicquid illis suppetit, negauerit
Natura, ut hisdem munijs percommodè
Sufficere possumus, quibus viri eminent.
Ineptiores fortean Mauortis ad
Negotium putemur; idq; ob virium
Imbelliam, roburq; non firmum satis.
Verum hæc quoq; ærumna atq; contumelia,
Eidem latebra, desides qua includimur
Est imputanda. quid? viri omnes scilicet
Ad bella sunt aptissimi & fortissimi?
Minore in euo, ut quisq; se se exerceat
Ita gnaus, aut imbellis atatem terit.
Nam robur est quoq; munus asuetudinis.
Neq; dubium est, si exerceamur nos quoq;
Ad fortitudinem, fore haut lentissimas.
Vel hæc Amazon, specimen istius rei

Præbet

Præbet satis; quæ, more quia gentis sua
Est instituta; pensa non producere.
Non assidere fuso, \mathcal{E} ignauæ colu,
Vibrare sed securim, \mathcal{E} arcus tendere,
Ferocis aut versare fræna sonipedis,
Nunc vel ducis primarij implet munia,
Vel militis fortissimi: tamque strenue
Aduersum Achiuos dura in acie rem gerit.
Ut finierit omne iam bellum prope.
Totam per urbem vera si rumor canit.
Sermonem cum, qua causa apud vos fecerim
Nunc expedibo. Quid si ad exemplum illius
Sumamus animos, atque corda fortia?
Et fæmina, sequamur, ipsam fæminam.
Non tam futuræ fortè prælij adiua,
Quam, quod magis reor potituræ simul
Certissimo victoria confortio.
Vel ultionis gratia; quam persecui,
Lacerare \mathcal{E} ipsos mortuos, dulcissimum est.
Nam quæ doloris non habet causam sui?
Hac orba filiis, thorum hæc viduum gemit.
Vel fratre, vel parente plurimæ carent.
Multæ propinquis, nulla non iustinæ gerit
Vulnus;

Vulnus, graue in vindictam ut exardescere
Non debeat. rapiamus arma, quæ offeret
Præsens furor, moræq; non demus locum.
Occasiones clara facta prouehunt.
Res maxima punclo labascunt temporis.

Cœt. Placet, placet sententia : utamur foro.
Moram amputemus, vindicemus funera
Charissimorum. suauius nihil siti est
Justæ vltionis ; gestio haurire hostium
Fædū cruentum ; imitemur inclytam ducem.
Et gloriam nostri efferamus seculi.

THEANO.

Quæ istæ malū est insania ? aut ubi est pu-
Quo ruere pergitis ? gradū subsistite. (dor?)
Locum date potioribus sententijs.

Cœ. Praeclara facinora impedire non licet.

The. Praeclara non sunt, quæ pudorem negligunt.

Cœ. Telum necessitatis est durißimum.

The. Necessebat s̄ape configit furor.

Cœ. Multam moram facis tuis sapientiis.

The. Senecta me vobis monet succurrere.

Cœ. Tuam senectam semper obseruauimus.

Obseruat

The. Observatis, qui auscultat, ad mentem redi.

Cœ. Occasionem perdimus, missa hæc face.

The. Occasio non omnis est fidei bona.

Cœ. Nemis viam qui querit, amittit viam.

The. Quo ruitis amentes? ruinam queritis.

Cœ. Fgitur doce meliora, quando plus sapis.

The. Qui vult doceri, oportet esse seria

Mente atq; defacata, & aure libera.

Non impedita suasionibus malis.

Idecirc, non tantum pede, sed animo magis
Consistite, & leuate vos respiratione.

Te affabor in primis puella Antimachia.

Et submonebo erroris, in quem te intulisti

Fervor iuuentæ, vel via inscientia,

poscidet possidet Imitamen, in qua podescit vim maximam.

Vertens utramq; paginam, vultu pari,

Bonam, malamq;, prospera atq; improspera.

Contrà malam, persola cautio hæc viget,

Nec improbos, nec impares sectarier.

Ab improbis, maligna vita accersitur,

A disparibus aduersa. quæ ludit tamen,

Insignis & præclara licet appareat.

Nam varia cum sint genera mortualium,

Et quemq; sors sua ab aliis discriminet,
Suo gregi aggregarier, quemq; est opus.
Agnos uti agnis, & feros lupos lupis.
Delapsus inter non suos, ne non feras
Consortium, vel insuper pereas male.
Imitamine hoc vafras perire simias
Ferunt, cothurno non suo dum se implicant.
Potesne iam sentire ubi peccaueris?
Mitto; quod uxor incliti & summi viri,
Deuincta iurata fide, & sacro thoro,
Sine illius scitu, nihil tale aggredi
Fas, iusq; habebas; quia palam delinqueres,
& sumq; ini quis la deres contemptibus.
Vos cæteras nunc alloquor. frustraneum
Natura nil parit, nec absonum uspiam.
Quin cuncta perfecta arte, perfecto ordine,
Confusione atq; vitio quo quis procul,
Ad munus institutum, & officium ratum.
Quo in genere, sexuum eminet discretio.
Animantium quum saecla, mas cum femina,
Condunt, graduq; coniungantur dispari.
In cæteris viuentibus, sola sobolis
Productio promanat inde: non item

G

Jn

In homine ; qui ad sublimiora proditus,
Sanctasq; virtutes colendas; non thoro
Nexusq; tantum iungitur cupidinis.
Sed vinculo sanctissimo aui totius.
Sexu tamen uti dispari disiungitur,
Ita disparem celebrare virtutes solet.
Sunt fæminarum, sunt virorum munia,
Quæ mista si turbentur, \mathcal{E} vir fæmina,
Viriue fæmina occupet negotium.
Venusta naturæ ruat concinnitas.
Multis ne agam : deses domi vir si hæc ab,
Ignauix non effugiet atram notam.
Si fæmina vagetur foris, nil turpis.
Deuotiores nos sumus; frequentius
Delubra Diuum ideo solemus visere.
Prout modò ad puluinar alma Palladis
Accessimus: mutemus obsecro ordinem.
Ad templa confluant viri; noster chorus
Descendat in Mauortis aream trucem;
Absurditatem prater \mathcal{E} turpes vices,
Periculum hinc utrisq; cladesq; ultima,
Creetur. hanc si quis Scytham viraginem
Pratendat, \mathcal{E} miretur; arbitrio meo,

Ita

Ita studia, neq; huic conuenire iudico.
Utcunq; more patrio est exercita,
Producit ut natura monstra; verum ea
Perrara, scuiq; habita semper ominis,
Res pariter est monstrosa, miles fœmina.
Communibus vita est peragranda orbitis,
Naturaq; insequenda dux certissima.
Artisq; factitandus asuetæ modus.
Lausq; aucupanda de labore congruo.
Utcunq; bellatrix superbit maxima,
Tamen vel illa soſpes utinam se efferat
Loco ex tam atroci, in quo virorum fortius,
Ducumq; summorum iacent tot funera.
Ne vos misella non perieritis male
Musæ velut, pessum datæ pogoneo.
Dextella quarum vix aciculam sustinet.
Nedum vibraret pondus hasta aut spiculi.
Cedamus in domos, coloq; strenuam
Manum applicemus, fæminas frigi ut decet.
Viris & arma, & ultiōes, & graues
Jras relinquamus, secundūm Diuūm opem.

MONOSTROPHICA.

Cho. Sermone in sapientum
Audiui memorari.

Nil tranquillius esse
Magno mari; insolentia
Ventorum nisi perturbetur.
Væsaniamqz fluctuum
Concipiat, miseras discrimina nautis.

Vorbib^s in magnis populorum
Persimile ingenium esse.

Blanda ut pace fruantur,
Pacati, lentumqz quiescant.

Seditiosæ animæ autor
Donec insurgat, grauidam tumultu
Trahens procellam, & bene compositos,
Miscens fluctibus asperis.

Tunc videoas ignobile vulgus
Cætus cogere, concursare,
Frænum excutere, poscere tela,

Non patriæ, aut legum meminisse,
Ruere in pernitiem, certamqz ruinam.

At si furentibus, obuiam se se offerat
Magna viri facies, quem

Splendor & vitæ, grauitasqz morum,
Et meritis illustria facta,
Commendent; mox limphatos

Mul-

Mulceat fando, rabiemq; demat.
Stent arresti, ponantq; iras,
Et pristina quieti
Dedant se se.

Unicus vir, corde pollens,
Urbibus totis salutem
Impertit; hunc si fata demandant,
Factura maior vix potest recenseri.

MILES saucius.

Me miserum, ach ach, ô miserum me,
Quod vitæ generi huic me addixi,
Militiamq; sequi potius, quam
Tranquillum æuum elegi ducere.

O gloriola,
O vitæ aucupium vanissimum,
Fraude tua hæc in retia veni.

Nunc miser ex te hæc præmia capio.

Vulnera, seuum, artumq; cruento.

Quin vicinum funus præsto est.

Me miserum, ach ach, ô misera me.

Cho. Quid hoc rei est? de prælio hoc vuln^o refers?

Mi. Non de popina, non fori de circulo.

Hæc

Cho. Hac sunt virorum condimenta fortium,
Imbellum haut Mauors moratur sanguine.
Mi. Me miserum, ach ach, o miserum me.
O bellum, o pernicies maxima.
Quisquis te prior humanum in genus
Introduxit, nam ille leonum.
Cor gessit, vel dirius etiam.
Orci tu thesaurus, perte
Mors messem facit innumerabilem,
Nunc florem etatis misera mea
Detruncasti. pereo, perco,
Jam deficio, iam deficio
Tenebrae in volunt oculos. o sol
Non te iam video, soluuntur
Frigentq; artus, cado iam cado.
Cho. Decessit; hastæ vulnus hoc est per femur.
Ecce alterum venire saucium, alterum.

MILES alter saucius.

O vulnus dum te respicio
Fatalisq; horam mihi adesse
Jam iam video, non hoc moueor,
Quod migrandum e vita est. iam tum

Pri-

Primum, cum militiae nomen
Consecrabam, pro stipendijs
Preco, deponebam vitam.
Inq[ui]s aciem, non alia mente
Descendebam, quam ut redeundum
Non sperarem. quippe ubi ferro
Res agitur, ferri expectanda est
Lex & vis. vitam qui alienam
Appetit, ibidem destituat suam.
Legibus itaq[ue]; belli pareo
Æ quo animo, & vim fati amplector.
Quanquam decimus est hic annus,
Ex quo saxum hoc voluo illasus.
Fecit hoc vel Diuum alma benignitas,
Vel virtus & dexteritas Ducum,
Quorum ducib[us], atq[ue] auspicijs, pedem
Semper sospes retuli ex omni
Discrimine. nunc sub Duce nibili
Interitu communi, veluti
Fluctu haustus sum, & pereo inglorius.
O femina, qua te pestis dira
Attulit in nostras regiones.
Tua superbia, tua stultitia

Clade

Clade suprema, nos oppr̄essit.

Cho. Mi miles indolem tuam fortissimam

Admiror. at miseresco fortunam simul.

Stragemne nostri nuncias exercitus?

Mil. Ut me vides, de ceteris sic iudica.

Ostentatio & ambitio duæ

Humani generis funestæ

Clades, quām fædere ruinis

Grauibus vitam omnem soleatis.

Tum præcipue inter belli ardua

Stragem exerceatis, si quando

Dux stolidus se imperio ingeſſit.

Insuetasq; manu trepidante

Prendit habenas.

O Diua, o fulgenti pollens

Ægide, delubri huius Præſes,

Inclita Pallas, numen mihi ut in

Vita, sic in morte colendum.

Miseram hanc animam teni passu

Permitte agros deserere artus,

Et tranquilla in sede repone.

At vos amica, cura si qua vos tenet

Labentis in mortem, & trahentis ultimum

Anhe-

Anhelitū, deducite hinc me aliquo in locū
Solum; vel ad viciniam fani istius.

Ne spiritum, saeo astuantem vulnere
Efflem ante vestra lumina, Specaculo
Tetro, cruoris insuetas inquinem. (tur
Amabo, prende dexterā, dum adhuc da-
Mouere viuum poplitē, hinc me submoue.

Cho. Jam ad medentis te manum deducimus.

Mil. Spes nulla; tanta vulnerum vis opprimit.

Jam iam auferor, duc queso, subduc otius.

Cho. Ite, hinc hinc, utrūq; subtus brachium
Manum indite, quā iussit deducite.
Pium laborem sumere, addecet pias.

TERTIVS miles saucius.

Juppiter, aut tu, qui bella regis
Omnia vertens, maxime Mauors.

Utcunq; mihi, vulnere acerbo
Vita eripitur; tamen hoc nomine
Justas vobis grates redbo.

Quod me hac intrā mānia viuum,
Et spirantem, concessisti
Inferre pedem; ne coruis

H

Canibus

Canibus fierem turpe obsonium.
Neue carerem sorte sepulchri.
O Patria, o longè dulcissimum
Natale solum, suscipe inane
Hocce cadauer, suscipe vilem
Corporis umbram; quando animis, ♂
Sospite dextra, saluam ♂ sospitem
Te præstare negatum est; non hoc
Miscret, quod pereo; hoc mage miseret
Quod coram video interitum tuum.
Et ruo, te iam iamq; ruente,
Nec iustitia me solatur,
Oculus; quin morte ipsa, mortis
Causa asperior trepidum concutit.
Nam sceleri alieno vitam nos
Impendisse, ecquis non iudicat?
Ni patriæ erroribus inuolui,
Et commune malum, omnibus æque
Impingi, iubet arcta necessitas.
O Priame, o quondam, non solum
Magnorum regum, aīl hominum omnium
Felicissime, dum te atatis
Vigor, ♂ consilij alta potestas

Flo-

Florentem, immotumq; fouebat.
Omnes lata pace tegebas,
Nec tempestas vlla gubernis
Lana tuis incurrere amabat.
At postquam anni deteriores,
Mollius & te concuruauit
Senium, concessisti imperium in
Muliebre, & iuuenum natorum
Proiecit v&sania fr&num.
Hinc flamma irrequieta malorum
Profiluit, teq; & nos hausit
Exitio, extremaq; ruina.
O domus, vtinam te pede firmo
Tangam, & vita reliquias tuo
Dulci in gremio fessus ponam.

Cho. Permiserisne? si tibi supponimus
Manum, at q; limen ad tuum deducimus!

Mil. Si feceris, beneficium summum mihi
Pr&stiteris; ach cruore te f&edo effluens.

STROPH. I.

Cho. Q uisquis humanum genus adcolenda
fura mutui confortij

H 2

De-

Deduxit, atque nexibus
Adstrinxit vita socialis,
Ut domos, ut urbium
Ponerent fundamina,
Moribusque legibus
Obnoxij sacratis
Cum choro virtutum venerabile auum
Degerent, pacis simul atque belli
Constitutis munimentis.

ANTIST. I.

N*a* ille diuini precium laboris
Sacla per mortalium vaga
Vulgauit. an tantum hoc decus
Est acceptum iure ferendum
Orbis ipsi condito-
ri? manu qui praeponen-
ti, propages viuentium
Quum proderet, cohortes
Cateras brutorum animantium, ad unum
Nempe vescendi officium vocauit.
Atque humo pressit supinas.

STRO.

STRO. II.

Ventrem ut parentem agnoscerent
Tantum; & viuere priuo
Auo, usq; quaq; possent.
Ast hominum sobolem altiore
Edidit partu, rationis almae
Compotem, ad celi supremas
Sedes usq; animo penetrantem;
Oris honore, aptaq; loquella
Ornatam; ut genitoris
Laudem sui, latissimo
Munere lingua concelebraret.
Cætibusq; congruis
Inter se agitaret
Vitam beatitudinis
Virtutumque capacem.

ANTIS. II.

Necessitatis insuper
Telum ex corpore nudo
Infixit, ut iuamen
Alter ab alterius labore
Quærerent, atq; inde operæ ac amoris

Indu-

Induerent arctissima vincla.

Artes omnigenae hinc caput extulerunt;
hinc omnibus oris
Sudatur et decurritur.

Omniaque in medium cumulantur.

Non greges citos rapit
Formicarum adeo ardens

Cupido; aceruos dum congerunt
Æstatem per amanam

EPOD.

Farris opimi: ut curæ innumeræ

Deproperant hominum satagentum.

Ast non omnibus aurum

Conferre fulgens, aut nitorem gemmarum
Conceditur. vilissima

Rerum, etiam veniunt in usum.

Non tamen ullius præstantis pondera gaza

Antestant preciis

Prodigam virtutem animæ; quietem

Dum patriæ, dum templa Deorum,

Fessos dum amicos, eripit

Hostium ex charibdi.

O mihi

O mibi militiæ nomen sanctissimum, O otus
Semper iuuentus inclytæ

Quæ nec morte fugis nostrā munire salutē.
Dix tibi propitijs sint
Et his, O olim oris beatioribus.

An. En quo relapsa est tam repens victoria?
Mussanda sed sunt Principum deliria
Ut cunque damnis persoluta atrocibus.
At nunc, quod instat, ne hauriamur ultimo
Periculo, ite quo suum quemque euocat
Minus, volate in mænium pinnacula,
Volate propugnacula in alta turrium,
Sint expeditæ machine, sint undique
Intenta tela, militum sueti globi
Portasq; Arcem, sepiant custodijs.
Fremat tumultus omnibus vicis palam,
Ad arma, ad arma coelametur, horres tunpa-
Tubæq; tristes, dent sonore turbidū. (num
Ne imprudens hostilis impetus obruat.

Nun. Orci tenebras Specum infernalium
Aduenio linquens, ultima tantum absus
Amoris orbita, ut perisse crederem.
Hoc profuit, quod cladis esse nuntium

Voluere

*Voluere Atrida, eaq; gratia mihi
Cessere vitam; posteaquam ceteros
Omnes neci obtrusere, quoscunq; in manus
Venire viuos contigit Marte ex fero.
Adeo cruentas victimas promiscue
Fusu videbam publico mactarier.
Me prater unum, sorte semotum ancipe
Sed obuium eccum habeo Ducem optimum
Æneam, ei effabor malorum hunc turbine,
Quo perperam est strages patrata exerciti.*

*Æn. Quid est? quid adfers? fare, nil spote occule.
Nun Elinguis utinam istam vicem \mathcal{O} mutus fore,*

*Æn. Malis ferendis iam agra mens occalluit,
Non est, quod auri postules te parcere.*

*Nun. Vis magna tam triste imposuit onus mihi
Vita redemptum nuntium vobis fero.*

*Æn. Hoc iam liquet, victoriam esse hostem penes,
Nosotros potitos cladis, \mathcal{O} turpis fugæ.*

Nun. Clades ferè omnes abstulit, paucos fuga.

Æn. Occidionis seu damna predicas.

Nun. Sic res habet, tam arcta incidimus in retia.

Æn. Inseffor an vos miles opprescit dolo?

Nun. Nullæ extitere insidia, aperta vis fuit,

Aciene

Æn. Acie conflictum est, & instructa manu?

Nun. Acie, nec acie, cæca mens nos perdidit.

Et verius vis insolens, quam prælum.

Artisq; militaris inscientia.

Æn. Num Scytica disciplina non satis cata est?

Nun. Feræ impotentes prælientur cautius.

Æn. Armatus hostis copiam pugna dedit?

Nun. Vagum atq; palantem per arua inuasimus.

Æn. Bellum futurum nescientem scilicet.

Nun. Nec cogitantem, nec paratum ullo modo.

Pleriq; tuti obambulabant, plurimi

Spolia legebant, aut rogis ardentibus

Tumulisq; mandabant suorum corpora,

Vulgusq; pañim errabat; ut fieri solet

Victoria parta, & patratis cædibus.

Quum nostra Dux, no arte belli, aut ordine,

Non more strictis congruo legionibus,

Signisue prolati, tubisue canentibus.

Clamore sed duntaxat, & voce horrida,

In barbarum furens modum, præfulgidam

Vibrans securim, cum suis prima euolat,

Turbamq; latè penetrat in promiscuam.

Fimbria & vaga in pecua ceu trux lea,

Necibusq; cædibusq; miscet omnia.

Totisq; campis fundit atrum sanguinem.

Nos consequimur, atq; irruimus, una illicet

Cuncti; ordinibus itidem, atq; lege prælii

Neglecta, ut effera voracia agmina

Sturnorum; eunt clamore acuto, pessimam

Prædam petitum de racemis dulcibus.

Sternuntur, obtruncantur, ut quisq; obuius.

Cadunt inermes, struibus impletur sola

Cadauerum, riuis cruor passim ruit,

Turpem in fugā vertuntur omnes, quæ patet

Latissimus campus, Scamandi ad littora.

Nos insequi, nec facere cædium modum,

Ad castra donec stragis illatus pauor

Eruptioq; nostra satis apparuit.

Famq; ardor occidendi ad ipsam fluminis

Ripam, impetu nos tulerat effusissimo.

Neq; hostium à tergo, neq; memores fui.

Sænire Amazon, atq; ouare cædibus.

Nosq; incitare peruicam ad ferociam,

Magis, magisq; ardebat, amens vls modū.

Prodire castris interim Græcanicus

Exercitus, portisq; fundi ex omnibus.

Et

Et terga nostra perpeti circumdare
Indagine; neq; sensimus claudi prius
Ferri sagena; quam exitus nullus super
Relictus, ut minimam fuga daret viam,
Vallante frontem vorticoso flumine.
Duces volare visi, adstruere aciem,
Lentoq; lunata admouere gradu agmina,
Ajaxq; Achillesq; altaq; vis Uissei,
Geminiq; Atridae, cetera heroum manus.
Mox dissipatos, segreges, male auios,
Fessosq; anhelosq; impetu rapidissimo
Petunt, trucidant, vulnerum vi proruunt.
Ceu atra nubes, fata dira grandine,
Ventiq; turbinisq; perperam potens,
Segetis adultae verherat propaginem,
Totasq; aristas in sinum terra quatit.
Nec tempus horæ unius amissum exijt, (est.
Quum internecio nostrum omniū palā edita
Partem fluuius absorpsit in præceps datam.
Viui in manus vix venimus paucissimi.
Itidem fugæ beneficium vix abstulit
Paucissimos; in castra quo quot sunt tamen
Rapti, capite dedere pñnam omnes trucem.

*Nel præter unum; quem ista seruauit fides.
In urbem, ut huius clavis irem nuntius.*

Aen. *Quid ipsa Amazon? in potestatem hostium
Viua est recepta? an cecidit inter ceteras
Strages? humumq; momordit ore frigido?*

Nun. *Achilis hasta occisa, fortem spiritum,
Effudit uno, haut altero, ictu saucia.
Nam ubi undecunq; vidi à nostris fugam,
Fieri, & tumultum turbidum increbescere,
Graiosq; peruulgare cuncta cædibus.*

*Stupore paulum, vel pauore constitit
Incerta; pedibusne etiam, equoq; fideret,
An cordis acrimonij staret ferox.*

*Mortemq; quereret media per vulnera.
Vitamq; non inulta in acie amitteret.*

*Dum voluit hac, & anxiè secum autumat.
Nam iam illi Achilles imminebat arduus.*

Succinctus impigerrimo iuuenum globo.

*A quæs ceterua Scythica, vel fædæ in fugæ
Diclo otius dabatur, aut orci in domos*

Truci premebatur nece, satura vulnerum.

Ast ipse Pelides feris obtutibus

Solan aucepabat Ponticam viraginem.

Quæ

Quæ milibus totis, suorumq; agmine
Nudata, varios huc \mathbb{E} huc orbes, equo
Spumanti agebat, nec satis stabat loco.

Quam comminus nactus, oculis ut voceq;
Posset laceſſiri, ioco ſic increpat.

Heus heus puella Pontica, heus, huc huc ades.

Cupidus tui iuuenis vocat te, heus huc ades.

Mauortij teli appetens, non Venerij.

Hic illa, ſeu furoris aſtro percita,

Pudoreue externata, equum calcaribus

Adurget, impetumq; plane acerrimum

Facit in Achillem, tum bipennim ter quater

Inſligit in galeæ moras, ictu irrito,

In fragmina ut chalib; volaret protinus.

Tanto arma Achillei valebant robore.

Perfектa fida olim arte Lemnij ſenis.

Missa bipenni, haſtilibus manum admouet.

Factuq; iaculatur prope infestissimo.

In pectus aduersum viri; ictus hic quoq;

Vimbone frustratus nihil noxa tulit.

Namq; illam inescans, tetra clipeo ſcilicet

Duntaxat eludebat, \mathbb{E} dabat moras.

Rimatus opportuniorem ſpiculi

*Sui impetum; nec arte sueta falsus est.
Namque, irruens, ipsam in papillam condidit
Ferrum, per usque cordis intimos sinus.
Momento ut halitus ultimum flaret, & equo
Rueret, nec amplius sui compos foret.
Labentem Achiles, à suis sumi in manus.
Situque, quam decente deponi in solum
Præcepit, omni parte tecta corporis,
Ne virginicus honor pateret uspiam.
Delapsus ipse equo, & parumper lumina
Faciemque contemplatus; o virgo misera
Quæ te mala, inquit, mens, virorū in pralia
Coniecit? aptius fuisses inclita
Mater familias, & domum auxilles tuam.
Nec spolia legere, nec arma quenquā tangere
Siuit iacentis; quin datis custodibus,
Seruare tutam iussit, ornatu integro.
Flammam in duelli ipse, inque, confertissimas
Strages relapsus, cædibus se immiscuit.
Nec iam diuturnus superfuit labor.
Fusi, fugati, occidionem ad ultimam
Omnes redacti, aut fluminum torrentibus
Hausti, nefandis conciderant mortibus.*

Ma-

Magnusq; clamor personabat vndiq;. —
Feri, feri, occide, occide, caue parcere.
Nondum diei flexerat meridies
Quum cuncta profligata, strata corporum
Fadis aceruis, plena cladis cerneret.
Tuba interim receptui captum cani.
Campoq; in ipso principes omnes viros
Præco aduocabat regium in tentorium.
Præsto frequentes adfuere: mox datum
Edictum in omnem exercitum; ne quis capue
Viuum hostis asseruaret, aut si cui foret
Captiuus, em regi illicò fide bona.
Ut traderet, pauci illicò sunt traditi.
In quéis ego quoq;. sorte dein censi sumus.
Quis iret, atq; verba Troiam non bona.
Deferret; ut victoriam Gracos penes
Stetisse scirent; pacis ut silentium
Esset perenne; fæderis ne mentio,
Ne nuntiorum missatio foret.
Non postulatio vlla, ne cadauerum
Sepeliendorum quidem, aut causa pia.
Venire si quis audeat, caduceo
Tutum hauit fore, imo capital extemplo fore.

Hac

Hæc ferre iusso, præmium vitæ datum est.
Producta turba alia, capite pœnas luit.
Nec parcitū cuiquā est, tam atrox perfœnijt
Vindicta, iura ut gentium pessum daret.
Mox aliud edictum editum est. ut militi
Præda uniuersa cederet; cadavera
In flumen ut raperentur, esca piscibus.
Omni sepulchri destituta munere.
Neq; mora, quim nudissimi, turpisimum in
Modum, trahebantur, tetrosq; in vortices
Præceps dabantur, flumina ut consisterent,
Meroq; spumarent cruenta sanguine.

Æn. Etiamne Amazon tale supplicium tulit?

Nun. Quin prima tracta à publicis lictoribus,
Unaque cum illa cetera viragini,

Æn. Nudane? an habitus sexui debitus honos?

Nun. Non sat scio; ~~feri~~ spolia vidi tamen.

Equumq; duci Ulißis à famulitio.

Æn. Non illa Achilles iure possedit suo?

Nun. Neq; id scio, tantummodo ex tentorio

Vidi periratum excuntem Achillea.

Vultu feroci, flamineis obtutibus.

Remurmurantem feruidas secum minas.

Rumor

Rumor ferebat, iurgio intentissimo
Egisse, ne crudelē quidquam in mortuos
Decerneretur, neue conscient nefas.
Quod iura abhorrent Deūm & mortaliū.
Eaque causa, contumelia excitum
Tersitis, in malam eius impegit tam
Pugnum valens, ut dentium illico omnium
Sputum faceret, atque ante seßimonij
Ora, exanimis, & vix hians procumberet.
Quid postea actum, non liquet mi dicere.
Mox namque iussus ire sum, & rapere viā.
Nec diffitear iuisse perceleri gradu.
Nec terga post vertisse flexa lumina. (hac
Æn. Hac me sequere, regē ut adeas, atq; omnia
Sermone quam verissimo renunties.

STRO. I.

Cho. Suprà querellas, & lachrymas suprà,
Omnesq; luctuum modos,
Exarsit hoc incendium
Stupore torpesco, nec orbitam spei
Amplius ullam dispicio, que
Exitum ab interitu supremo

Pra-

Prabeat; ô patria, ô creatrix
Dulcissima, ô sanctissima
Pergama, structa manu Deorum,
Jam iam vos ruere ultimo
Excidio, iam funditus extir-
pari video; nec subfido
Ullum amplius locum dari.
Flammeus iam vos vortex vorat.
Jam ferrum in vobis dominatur.

ANTIST. I.

Humana quando præsidia omnia
Nisu irrito incassum ruunt,
Seque opprimunt lapsu suo.
Sperare nam Deorum opem, vanissimi est
Judicij, quum crimine lësam
Mentem habeas, scelerique nullam
Constituas sine fine metam.
Nec corrigi te postules
In media feriente pena.
Felix, qui potuit manum
Nosse Deorum, & vindice flagro
Admonitus, mox ad meliora

Reflexit

Reflexit errantem pedem.
Obstinatus neve obduruit.
Iscalo contendere palmas

EPOD. I.

Supplices, egens opis potest.
O iustitia, o pacis amicae
Genitrix veneranda,
Tu sola bellorum gubernas momina,
Victoriis tu sola cultores tuos
Beas. ruinis
Contrà fatigas,
Qui iura conculcant tua.
Tandem illabere mentibus
Regum meorum, ut præsidio tuo,
Aurea pacis gremio reponi
Pietate non vana expetant.

I E S V C H R I S T O laus & gratia.

Pentesileæ Epitaphium.

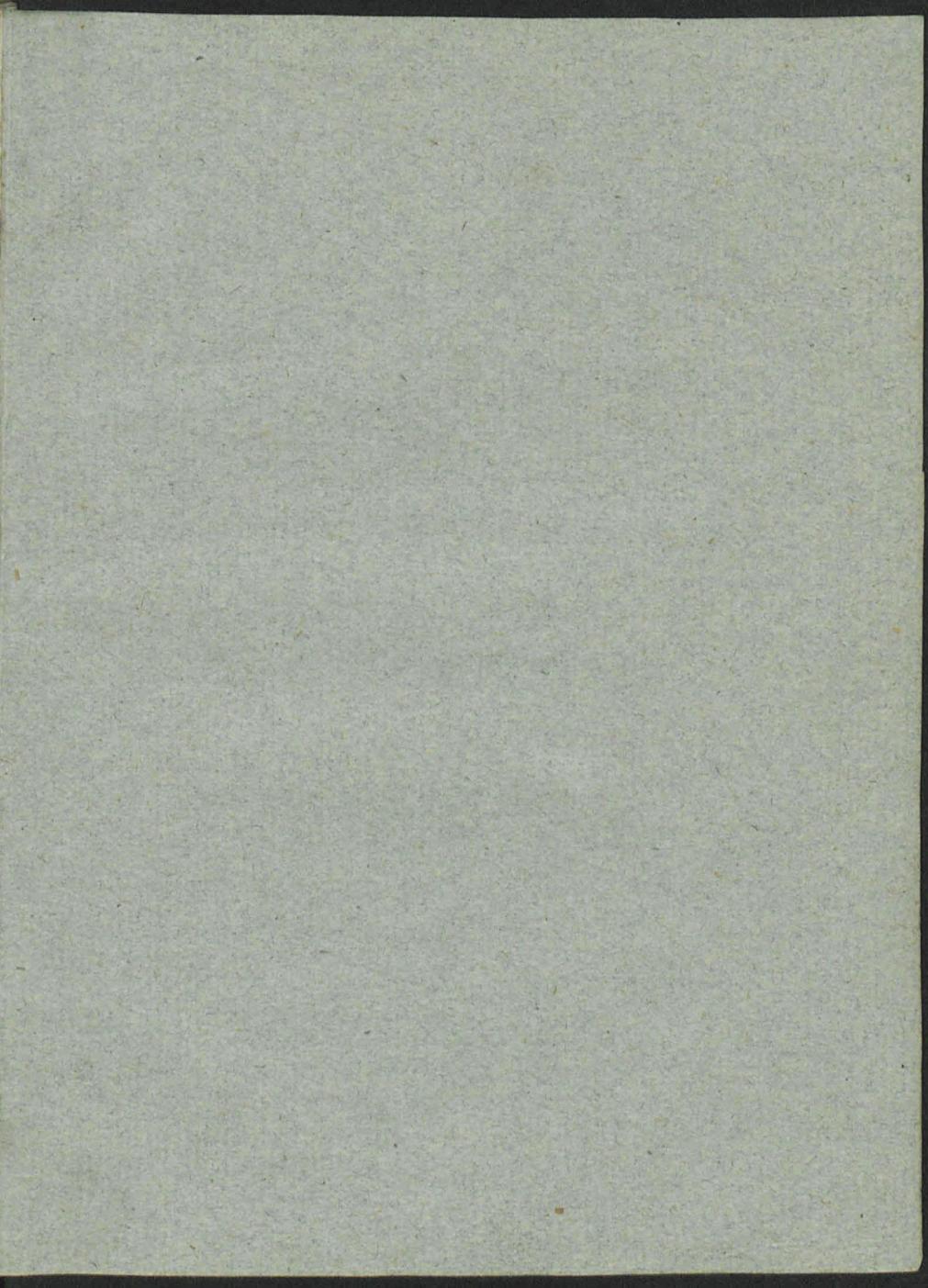
MERSA VNDIS, SUPERATA ARMIS, DVM FÆMINA SEXVM

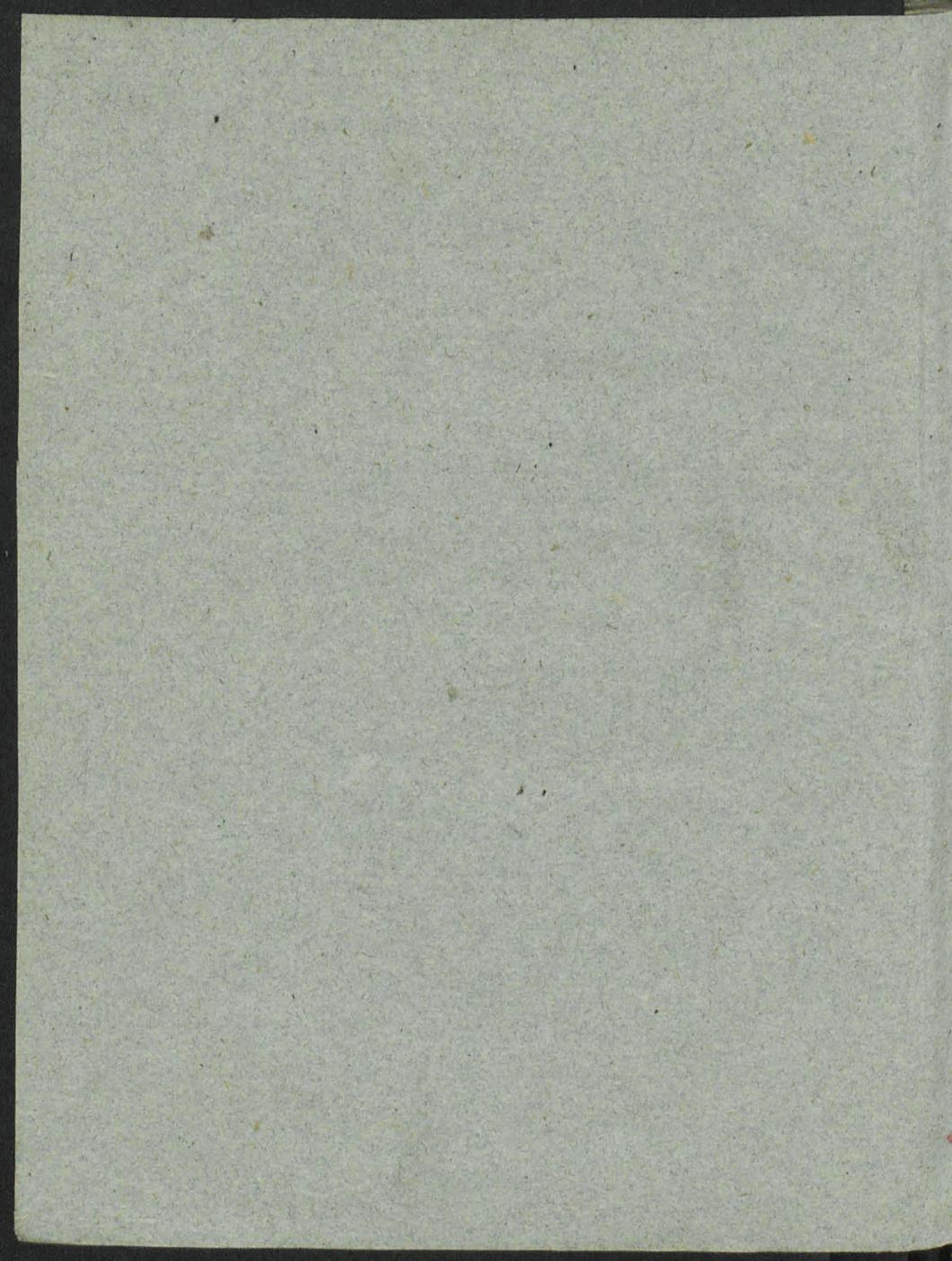
CONTRA CONTENDO, FÆMINA SIC PERTIT.

STVLTITIA EXEMPLVM MULIERIBVS, QVOD MONET OMNES,

METIRI UT PROPRIO SE PEDE QVISQUE VELIT.

6469
8

6469
8

